

שפת אמת

שפת אמת ויקהל

אחד המרבה ואחד הממעיט – לבם לשמים

הרב אפרים ולץ

שמות לו

(ג) וַיִּקְחוּ מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה אֶת כָּל הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר הֵבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לַמְּלֶאכֶת עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ וְהֵם הֵבִיאוּ אֵלָיו עוֹד נְדָבָה בְּבִקְרָא בְּבִקְרָא: (ד) וַיָּבִיאוּ כָּל הַחֲכָמִים הָעֹשִׂים אֶת כָּל מְלָאכֶת הַקֹּדֶשׁ אִישׁ אִישׁ מִמְּלֶאכֶתוֹ אֲשֶׁר הִמָּה עֹשִׂים: (ה) וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר מְרִבִּים הָעָם לְהֵבִיא מִדֵּי הָעֲבֹדָה לַמְּלָאכָה אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ: (ו) וַיֵּצֵאוּ מֹשֶׁה וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בְּמַחֲנֵה לֵאמֹר אִישׁ וְאִשָּׁה אֵל יַעֲשׂוּ עוֹד מְלָאכָה לַתְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וַיִּכְלָא הָעָם מִהֵבִיא: (ז) וְהַמְּלָאכָה הִיְתָה דָּיִם לְכָל הַמְּלָאכָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ וְהוֹתֵר:

שפת אמת ויקהל תרל"ה-תרל"ו

בפסוק מרבים העם להביא כו' ויצו משה כו' ויכלא העם מהביא. יש להבין מה זה האריכות בתורה בענין זה.

נראה כי הבינו החכמים עושי המלאכה כי הבאת התרומה הי' יותר מכפי נדבת הלב. ולכן העביר מרע"ה שלא יוסיפו להביא עוד. כי הכל אחר נדבת הלב הוא בא וטוב מעט בכוונה כו'. וחששו שלא יהי' עוד ברצון אמת לשם שמים. כי הכל הולך אחר הרצון לש"ש.

ואיתא כי יש בכל דבר בחי' רצוא ושוב פי' עפ"י מ"ש בשם הבעש"ט לראות שמכל עבודה יקבל יראה ובושה כי כשגומר כל מעשיו בא לידי גבהות. אבל כשחוזר באמצע לאחוריו בחשבו לפני מי הוא עומד. זה עצמו תיקון המעשה כראוי. ומרע"ה והחכמים שמרו מעשי בני"ש שלא להתערב בו פניות כנ"ל.

ובס' אור החיים מדייק לשון הי' דים כו' והותר. דסתרי אהדדי.

ולפי דרכנו פרשנו כי עי"ז שמנעו עצמם אח"כ מהריבוי כדכתיב ויכלא העם. עי"ז תיקנו זאת היתרון שלא נתקלקל הנדבה ע"י התפשטות כנ"ל.

דף מקורות

ושמעתי מא"ז מו"ר ז"ל פי' הפסוק מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב ופי' כי נדיבות הרצון צריך מנעל ושמירה שלא יתפשט הרצון והחשק לדברים אחרים כו'. וגם פי' כלאים כמו ויכלא העם כו' שהוא בחי' המניעה שיש ג"כ במצות הנדבה כנ"ל וז"ש העשיר לא ירבה כו':

שפת אמת ויקהל תרל"ז

ביאור הענין עפ"י דברי המדרש תנחומא וירא משה את כל המלאכה כו'. מלאכת המשכן אין כתיב רק כל המלאכה הוא מעשה בראשית כו' ע"ש. וכלל הדברים שכל מלאכת המשכן הי' לתקן כל הבריאה.

וכמו דמצינו שנתרחבו שמים וארץ עד שאמר הקדוש ברוך הוא לעולמו די. כמו כן התנדבו בני"י עד שנאמר להם די. וזה עצמו גם כן בכלל המלאכה שנצרך להמשכן כמ"ש.

ולהוסיף ביאור על הנ"ל דאיתא שהקב"ה הניח מלברוא גופים להרוחות בבין השמשות של שבת. כך הי' רצונו ית' שלא להיות נשלם העוה"ז בשלימות.. וההשלמה ע"י המשכת כח הבורא ע"י תורה ומצות. וזה ענין צדיקים מקיימין העולם. ומצד זה עצמו שולטין המזיקין בעולם ע"י חסרון השלימות.

כמו כן התנדבו בני"י ביותר. אך לא בא הכל לידי מעשה. ויכלא לשון בית הכלא שהיו נעצרים למלאות תאוותם ע"י גזירת המקום. וע"י ההכנעה בסוף המעשה לבקש עזר מהשי"ת על ידי זה נשלם המעשה ונעשה דבר של קיימא.

שפת אמת ויקהל תרל"ט

כי השבת הוא השביתה ממלאכה. אעפ"כ הוא תיקון העשיה. כי ביטולו של דבר זה קיומו. ע"י שהמעשים מתבטלים בבוא יום השבת. עי"ז הוא דבר של קיימא. שבאמת נעשה ונתקן ע"י השבת כל מה שנחסר ע"י מניעת המלאכה בשבת ויכולה שתרחם.